

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка**

Факультет історії, бізнес-освіти та права
Кафедра права та правоохоронної діяльності

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

доц. Мілова Т. М.

«16» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК15 (ПП1.2.1.08) ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ
КЛІНІКИ**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **08«Право»**

Спеціальність: **081 Право**

Освітня програма **Право**

Форма навчання **денна, заочна**

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» розроблена на основі освітньо-професійної програми Право, навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 081 Право

Розробники: Зеленко І.П., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри права та правоохоронної діяльності

Протокол від «16» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності

(підпис)

Мілова Т. М.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» для студентів спеціальності 081 Право за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. 18 с.

© Зеленко І.П., 2024 рік

© ЦДПУ імені В.

Винниченка, 2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,5	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання немає (назва)	Спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 105		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Освітня програма: Право (шифр і назва)	20 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		65 год.	87 год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
		Вид контролю:	
		залік	залік

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета оволодіння необхідними знаннями щодо діяльності юридичних клінік, мети, завдань, функцій та принципів їх діяльності, а також здобуття практичних навичок надання правової допомоги в правничих клініках України.

Завдання

- систематизоване закріплення студентами теоретичних знань про діяльність юридичної клініки;
- надання студентам юридичної клініки можливості набутти навичок практичної діяльності за фахом;
- навчання студентів здійснювати консультування та проводити правоосвітні заходи з правової освіти населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК).

загальні	фахові
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3); - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); - здатність працювати в команді (ЗК9); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11); - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); - здатність цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14); - здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не	- цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); - здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ФК5); - здатність застосовувати норми та інститути права щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (ФК7); - здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); - здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ФК10); - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК11); - здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (ФК12); - здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо

добročесності (ЗК16).	нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК14); - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК15); - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
-----------------------	--

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН1);
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3);
- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН5);
- оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН6);
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН9);
- мати базові навички риторики (ПРН11);
- доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (ПРН12);
- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН13);
- використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності (ПРН14);
- працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (ПРН17);
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН19);
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН21);
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН22).

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки

Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік

Зміст. Поняття, мета, завдання та соціальна роль юридичних клінік. Історія виникнення юридичних клінік. Види і форми юридичної клінічної освіти. Навчальна та соціальна спрямованості клініки. Право «суспільних

інтересів» в діяльності юридичної клініки. Форми роботи: юридичне консультування, представництво інтересів, правопросвітня діяльність. Значення правничої клініки для суспільства та для професійного розвитку правника. Роль правничих клінік в системі правничої освіти у світі і в Україні та забезпеченні доступу до правосуддя.

Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки

Зміст. Правове регулювання діяльності юридичних клінік. Законодавство у сфері регулювання діяльності юридичних клінік: загальнодержавний, корпоративний та локальний рівні. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік. Типове положення «Про юридичну клініку». Нормативно-правові та корпоративні стандарти правничої клінічної освіти. Поняття безоплатної правничої допомоги.

Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік

Зміст. Мета діяльності юридичних клінік. Завдання юридичних клінік. Функції юридичних клінік. Принципи діяльності юридичних клінік (законності та верховенства права; об'єктивності; гуманізму; безоплатності надання правової допомоги; конфіденційності; практичної орієнтованості отриманих знань; компетентності; етичності). Права та обов'язки суб'єктів діяльності юридичних клінік. Матеріально-технічна база та фінансування юридичної клініки.

Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік

Зміст. Загальне уявлення про етику. Професійна етика, її особливості та значення. Взаємозв'язок юридичної етики з етичними принципами діяльності юридичної клініки. Правове регулювання етичних норм юриста. Етика у роботі правника. Характеристика основних етичних принципів діяльності правничої клініки. Етичні правила поведінки у сфері – юрист-клієнт. Реалізація міжнародних та національних стандартів професійної етики в діяльності юридичної клініки. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки. Етика в правопросвітницькій діяльності правничої клініки.

Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках

Зміст. Поняття та види документів. Класифікація документів. Документи в юридичній клініці. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.

Алгоритм проходження справи в юридичній клініці. Анкета (журнал) попереднього запису. Угода про ведення справи. Вхідна анкета по справі. Викладення суті справи. Робота над справою. Консультування. Звіт. Відгук клієнта.

Статистика, електронні бази даних.

Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми

Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта

Зміст. Особливості проведення інтерв'ювання клієнта. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом (підготовка до інтерв'ювання; встановлення першого психологічного контакту з клієнтом; з'ясування життєвої проблеми, з якою клієнт звернувся до правника/клініки; завершення інтерв'ю; визначення напрямів та форм подальшої спільної роботи).

Тема 7. Консультування клієнта

Зміст. Поняття консультування. Підготовка до дачі консультації. Зустріч з клієнтом та роз'яснення йому порядку проведення консультації. Доведення до клієнта можливих варіантів вирішення проблеми, роз'яснення правових наслідків кожного з них та надання допомоги у виборі оптимального рішення. Визначення стратегії та тактики прийнятого рішення.

Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки

Зміст. Методи, форми та інструменти правової просвіти. Загальні засади правової просвіти. Правопросвітницька діяльність правничої клініки. Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності. Програма «Практичне/вуличне право» (Street law).

Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки

Зміст. Інтерактивні методики – шлях до інтенсивного навчання студентів та їх соціальної активності. Основні інтерактивні методи. Прості інтерактивні методи. Мозковий штурм (атака). Дискусія. Дебати. Інтерактивний виступ. Складні інтерактивні методи. Творчі (проблемні) завдання. Робота в малих групах. Соціальні проекти. Рольові ігри. Зворотній зв'язок. Допоміжні інтерактивні методи.

Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги

Зміст. Професійно-психологічні якості правника. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами. Психологія індивідуальної та командної роботи в юридичній клініці. Психологічні особливості роботи з клієнтом у правничих клініках. Діяльність психологічної служби юридичної клініки.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки												
Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних	10	2	2			6	10	2				8

клінік												
Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	10	2	2			6	10	2				8
Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	10	2	2			6	10	2				8
Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	10	2	2			6	10		2			8
Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	10	2	2			6	10		2			8
Усього за розділом 1	50	10	10			30	50	6	4			40
Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми												
Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	10	2	2			6	10	2				8
Тема 7. Консультавання клієнта	10	2	2			6	12	2				10
Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	12	2	2			8	10	2				8
Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів	12	2	2			8	12		2			10

юридичної клініки												
Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	11	2	2			7	11					11
Усього за розділом 2	55	10	10			35	55	6	2			47
Усього	105	20	20			65	105	12	6			87

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2.	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3.	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4.	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
5.	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
6.	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
7.	Тема 7. Консультування клієнта	2
8.	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
9.	Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	2
10.	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
	Разом	20

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
5	Тема 7. Консультування клієнта	2
6	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
	Разом	12

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	2
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	2
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	2
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	2
7	Тема 7. Консультування клієнта	2
8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	2
9	Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	2
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	2
	Разом	20

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	2
2	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	2
3	Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	2
	Разом	6

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	6
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	6
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	6
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	6
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	6
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	6
7	Тема 7. Консультування клієнта	6

8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	8
9	Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	8
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	7
	Разом	65

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік	8
2	Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки	8
3	Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік	8
4	Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік	8
5	Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках	8
6	Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта	8
7	Тема 7. Консультування клієнта	10
8	Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки	8
9	Тема 9. Застосування інтерактивних методик у професійній підготовці студентів-консультантів юридичної клініки	10
10	Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги	11
	Разом	87

4.5. Індивідуальні навчально-дослідне завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Організація діяльності юридичної клініки» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при

обговоренні питань практичного/семінарського/лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття, мета, завдання та соціальна роль правничої клінічної освіти.
2. Історія виникнення юридичних клінік.
3. Види правничої юридичної освіти.
4. Форми правничої юридичної освіти.
5. Правове регулювання діяльності юридичних клінік.
6. Стандарти і рекомендації у діяльності юридичних клінік.
7. Типове положення «Про юридичну клініку».
8. Етичний кодекс юридичної клініки України.
9. Мета, завдання діяльності юридичних клінік
10. Функції юридичних клінік.
11. Принципи діяльності юридичних клінік.
12. Структура та організація діяльності юридичної клініки.
13. Права та обов'язки студентів юридичної клініки.
14. Поняття професійної культури правника.
15. Професійна етика юриста.
16. Міжнародні та національні стандартів професійної етики.
17. Етичні стандарти корпоративної культури юридичної клініки.
18. Поняття та види документів.

19. Класифікація документів.
20. Документи в юридичній клініці.
21. Діловодство та його значення у діяльності юридичної клініки.
22. Порядок ведення внутрішньої документації в юридичній клініці.
23. Особливості проведення інтерв'ювання клієнта.
24. Етапи проведення інтерв'ю із клієнтом
25. Процедура консультування, її етапи та структура.
26. Стилi консультування.
27. Аналіз справи та вироблення позиції по справі.
28. Методика вирішення звернень з правових питань.
29. Підстави відмови у наданні консультації з правових питань.
30. Методи, форми та інструменти правової просвіти.
31. Загальні засади правової просвіти.
32. Правопросвітницька діяльність правничої клініки
33. Зміст і форми правопросвітньої роботи правничих клінік.
34. Онлайн та офлайн формати правопросвітницької діяльності.
35. Програма «Практичне/вуличне право» (Street law).
36. Поняття інтерактивних методів.
37. Прості інтерактивні методи.
38. Складні інтерактивні методи.
39. Допоміжні інтерактивні методи.
40. Професійно-психологічні якості правника.
41. Психологія взаємодії персоналу юридичної клініки з клієнтами.
42. Психологія індивідуальної та командної роботи в юридичній клініці.
43. Психологічні особливості роботи з клієнтом у правничих клініках.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота													Сума
Розділ 1					КР	Розділ 2					КР	СРС	
1	2	3	4	5		1	2	3	4	5			100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		

35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
4. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: МОН України; Наказ, Положення від 03.08.2006 № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text>

Основна

1. Котуха О. С., Луцький І. М., Гентош Р. Є., Федик Є. І., Федик С. Є., Фігель Ю. О. Юридичний практикум (Юридична клінічна освіта в Україні) : навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 280 с.
2. Молдован В.В., Кацавець Р. С. Юридична клініка: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
3. Правнича клінічна освіта в Україні: навч. посібник / за заг. ред. В. М. Суцценка. К.: Ваіте, 2020. 274 с.
4. Савчин М.В., Навроцький В.В., Менджул М.В. Основи юридичної клінічної практики. Навчальний посібник. Ужгород, 2007. 125 с.

Допоміжна

1. Аракелян М. Юридична клініка – ефективна модель надання безкоштовної правової допомоги в Україні. *Юридичний вісник*. 2021. № 6. С. 52-58.
2. Бежевець А. М. Роль та місце юридичної клініки в сучасній системі безоплатної правової допомоги в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 14-22.
3. Безоплатна правова допомога. Міністерство юстиції України: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/legal_aid.
4. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація юридичних клінік України». Стандарти діяльності юридичних клінік України (Схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року). URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnostiyuridichnikh-klinik-ukrajini.pdf>

5. Галай А. О., Іваніщ Я. В., Стаднік В. В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред. А. О. Галай. К.: Атіка, 2007. 204 с.
6. Головань Т. Г. Юридична клінічна освіта в контексті забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сучасності. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 46-53.
7. Давлатов Ш. Б. Взаємодія консультанта юридичної клініки з клієнтом під час первинного інтерв'ювання: юридично-психологічний аспект. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 21-25.
8. Єлов В. А., Молібог С. І., Павленко Д. Г. Юридична клініка: навчальний посібник / за ред. В.А. Єлова. К.: Школяр, 2004. 29 с.
9. Котуха О. С., Луцький І. М., Гентош Р. Є., Федик Є. І., Федик С. Є., Фігель Ю. О. Юридичний практикум (Юридична клінічна освіта в Україні) : навч. посіб. О. С. Котуха, І. М. Луцький, Р. Є. Гентош, С. Є. Федик, Ю. О. Фігель. [3-тє видання, перероблене та доповнене]. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 280 с.
10. Кравчук М., Грицан О. Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 2(26). С. 26-48.
11. Кучеренко Т. М. Формування юридичною клінікою правової культури та її вплив на професійну ідентичність студента-правника. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 86-95.
12. Лоджук М.Т. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 328 с.
13. Міловська Н. В. Юридичні клініки у системі практичної підготовки фахівців у галузі права. *Нове українське право*. 2021. № 4. С. 144-150.
14. Найда І. В. Взаємозв'язок юридичної клінічної освіти та національно-патріотичного виховання в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 103-109.
15. Нікуліна М. О., Давлатов Ш. Б. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 49-53.
16. Письменна О. П., Лазарчук Г. Є. Розвиток правопресвіти в юридичному клінічному русі та роль медіатизації у правопресвіті. *Правничий*

часопис *Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 122-129.

17. Посібник «Медіація у професійній діяльності юриста», за ред. Наталі Крестовської, Луїзи Романадзе. Одеса, «Екологія», 2019. с. 228-290. URL: <http://surl.li/khmjy>

18. Практикум з юридичної клінічної діяльності : навч. посібник : 2-е вид., доп. і перероб. / Л. Р. Наливайко, Е. В. Звягіна, Ю. М. Тарасенко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро : Дніпроп. ДУВС, 2018. 228 с.

19. Примірний етичний кодекс юридичної клініки. URL: <https://legalclinics.in.ua/prymirnyj-etychnyj-kodeks-yurydychnoyi-kliniky/>

20. Професійна етика юриста: навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.

21. Рогозіннікова К.С. Особливості взаємодії юридичних клінік з системою надання безоплатної правової допомоги. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 245-249.

22. Юридична практика: основи ефективного консультування. навч.-методичний посібник. Острог: Острозька академія, 2015. 56 с.

23. Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 82-87.

5.2. Методичне забезпечення

1. Зеленко І.П. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Організація роботи юридичної клініки». ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2023.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Базу українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу»,

з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022; №7 від 05.02.2024).